

Z ŻYCIA ŚODR

- 2 XXIV Krajowa Wystawa Rolnicza już za nami!

SPECJALIŚCI RADZĄ

- 5 Uszkodzenia fizjologiczne i patologiczne na marchwi szcztokowanej
- 6 Odmiany owsa zalecane do uprawy w woj. śląskim
- 8 Produkcja mięsa króliczego (cz.1.)
- 9 Zootechniczne zabiegi pielęgnacyjne w stadzie bydła mlecznego
- 11 Barciak większy - szkodnik pasiek o leczniczych właściwościach
- 12 Jesienne prace w pasiece
- Prawnik radzi - bezpieczeństwo w sieci

ŚRODOWISKO W KTÓRYM ŻYJEMY

- 15 Gmina Rudziniec dba o swoje środowisko

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

- 16 Modernizacja gospodarstw rolnych prow 2014-2020

WYWIAD MIESIĄCA

- 21 Sprzedaż produktów rolnych przez internet? Czemu nie!

NOTOWANIA

- 17 Ceny rynkowe

SYGNAŁY

- 22 XVI Dożynki Województwa Śląskiego 2015 r.
- 23 Rozmowa z Ryszardem Klimczykiem – hodowcą bydła mlecznego
- 24 Konkurs AgroLiga 2015 w woj. śląskim rozstrzygnięty
- 26 XIII Regionalne Dni Rybactwa
- 28 Hodowla dla pasjonatów

DOM I OGRÓD

- 30 Rośliny w kosmetyce i lecznictwie
- 31 Miód
- 32 Tradycja poczęstunków i podarunków na wsi

Przyjmujemy do druku
REKLAMY, OGŁOSZENIA, ARTYKUŁY
SPONSOROWANE - zgodnie z cennikiem.

Drobne ogłoszenia rolników
zamieszczamy bezpłatnie.

PRENUMERATĘ można zamówić
bezpośrednio w redakcji lub u doradców.

*Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń
i artykułów sponsorowanych.*

*Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania
skrótów i przetwarzania materiałów prasowych.*

**Adres wydawcy i redakcji
ŚLĄSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
ODDZIAŁ W MIKOŁOWIE**

ul. Gliwicka 85, 43-190 Mikołów, skr. poczt. 85
tel.: 32 325 01 41, 32 325 01 57, fax 32 325 01 44
e-mail: M.Hankiewicz@odr.net.pl

Redakcja: Maurycy Hankiewicz - redaktor naczelny,
Barbara Gąsiorowska, Karina Kwaśniewska,
Bernadeta Pieter

Fot. na okładce - G. Kwaśniewski

ŚODR, nr 14/2015, nakład 2600 egz.

Barciak większy - szkodnik pasiek o leczniczych właściwościach

Barciak większy jest motylem zwanym inaczej motylicą woskową dużą i zaliczany jest do największych szkodników pasiecznych. Samica barciaka większego składa jaja w postaci pakietów, które można spotkać w różnych miejscach, w szczelinach ścian i na dennicy ula. Szczególnie chętnie namnaża się on na plastrach przechowywanych w pustych ulach na pasieczysku. To larwy (gąsienice) barciaków powodują każdego roku znaczne straty w zapasach suszu i wosku, potrafią nawet zniszczyć węzę. Potomstwo jednej samicy barciaka większego niszczy, w trakcie rozwoju, około 0,5 kg woszczyny, ale larwy te posiadają również cenne właściwości lecznicze.

Już kilkakrotnie w czasopiśmie pszczelarskim pojawiały się doniesienia, że dawno temu w medycynie ludowej używano wyciągu alkoholowego z gąsienic barciaka w leczeniu gruźlicy, bezpłodności i innych dolegliwości. Wiedza o niezwykłych właściwościach leczniczych tego preparatu, przez wieki pozostawała w kręgach pszczelarzy i uzdrowicieli, którzy zgodnie z ówczesną tradycją starannie jej strzegli. Do szerokiego kręgu naukowców i medyków wiedza ta dotarła w końcu XIX wieku, kiedy wielu rosyjskich i ukraińskich naukowców potwierdziło lecznicze działanie tego wyciągu, że jest on wartościowym produktem leczniczym, który może być stosowany w terapii wielu chorób.

W larwach barciaka większego stwierdzono substancje biologicznie aktywne: enzymy, aminokwasy, cukry proste, disacharydy, zasady nukleotydowe i ich pochodne, wolne kwasy tłuszczowe oraz biopierwiastki w tym duże ilości cynku i magnezu.

Dowiedziano, że ekstrakt z larw barciaka większego jest szczególnie przydatny do leczenia chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego i chorób kobiecych. Podwyższa odporność immunologiczną organizmu w walce z gruźlicą. Goi świeże rany po zawale mięśnia sercowego oraz ubytków tkanki płucnej i opłucnej powstałej w wyniku gruźlicy płuc. Wskazano, że ekstrakt ten odznacza się działaniem przeciwzapalnym i przeciwutleniającym, m. in. w zakrzepowym zapaleniu żył, zapaleniu oskrzeli, płuc i astmie oraz zapaleniu stawów.

Warta podkreślenia jest jego praktyczna nietoksyczność, dobra tolerancja i brak działań ubocznych. Ponieważ etanolowy ekstrakt z larw barciaka większego posiada właściwości lecznicze i ma związek z pszczelarstwem, pozwala to na umieszczenie go wśród produktów pośrednio związanych z apiterapią.

Zapobieganie inwazji barciaków to przede wszystkim zachowanie higieny w ulach magazynach. Pomieszczenia i magazyny pasieczne przeznaczone do przechowywania plastrów powinny być suche, chłodne i przewiewne (w temperaturze poniżej 15°C gąsienice przestają żerować). Przechowywanie plastrów w schłodzonych magazynach, to jedna z najbardziej bezpiecznych metod ochrony plastrów przed szkodnikami bez stosowania chemii. Na żerowanie barciaków narażone są pozyskiwane obnóża pyłkowe, zarówno w poławiaczach dennicowych, jak i powalowych. Jeśli po wysuszeniu przechowuje się je w woreczkach foliowych, należy je przed zmagazynowaniem na kilka dni wcześniej włożyć do zamrażarki celem zabicia jaj szkodników.

Poniżej kilka cennych rad:

- W czasie sezonu wycofane plastry nie mogą być zbyt długo przechowywane za zatworami.
- Nie przetrzymywać zapasów plastrów w pustych ulach na pasieczysku.

- Z ciemnych plastrów, starszych niż 3 letnie przeznaczonych do przetopienia, wyciąć woszczynę ciasno zgnieść w kulę i zapakować w papier, a następnie zgniecione kule umieszczać w worku foliowym i szczelnie zawiązać. W celu lepszej ochrony można wlać do środka ok. 50 ml benzyny ekstrakcyjnej.
- Plastry w magazynach umieszczone na stojakach czy regałach muszą być w odpowiedniej odległości, nie mogą się stykać. Zwiększenie odstępów dotyczy również plastrów przechowywanych w korpusach lub nadstawkach. Nie należy przegradzać jasnych plastrów z ciemnymi.
- Po zimowli zaleca się dokładne czyszczenie dennic, szczególnie w narożnikach, szczelinach jeżeli rodziny nie wykazują behawioru higienicznego.

Zwalczanie barciaków

Metody fizyczne

Wymrażanie - temperatura -16°C w ciągu 3 godzin likwiduje wszystkie stadia rozwojowe barciaków

Wysoka temperatura - ogrzewanie plastrów przez 3 godziny, w temp. 48°C, niszczy wszystkie stadia rozwojowe barciaków.

Metody chemiczne

Siarkowanie plastrów – powstający w wyniku spalania dwutlenek siarki niszczy tylko motyle i gąsienice, nie działa na jaja, dlatego w cieplej porze roku zabieg powtórzyć dwukrotnie w odstępach 2-3 tygodni.

Pary kwasu lodowato - octowego - likwidują gąsienice i postacie dorosłe szkodników, nie likwidują jaj, dlatego zabieg należy powtórzyć po dwutygodniowej przerwie.

Gazowanie tlenkiem etylenu – sposób polecany do dużych pasiek, wymaga specjalistycznego przeszkolenia i wyposażenia

Metody biologiczne

polegają na niszczeniu jednego żywego organizmu przez inny organizm. Do ochrony plastrów wykorzystuje się też surowce roślinne, np. lawendę, której olejki eteryczne działają odstraszaająco na wiele owadów, w pewnym stopniu można ograniczyć inwazję barciaków.

Barbara Czarniecka

Dział Przedsiębiorczości, WGD i Agroturystyki

Zdj. P. Skubida